

Opgericht 17 april 1943

Onderwerp: Verenigingsbeleidsplan
Opgesteld door: Bestuur
Datum: 10 april 2010
Geactualiseerd: 9 oktober 2020

**BELEID VOGELBESCHERMINGSWACHT "ZAANSTREEK"
T.A.V. DE BESCHERMING VAN VOGELS IN DE ZAANSTREEK.**

1. Inleiding

Voor het goed functioneren van een vereniging is het noodzakelijk om afspraken te maken over de wijze waarop invulling zal worden gegeven aan de activiteiten van de vereniging. Deze nota is opgesteld om aan te geven hoe de vereniging dit in de praktijk de komende jaren wil realiseren.

2. Doelstelling van de vereniging

De doelstelling is in artikel 2 van de statuten van de vereniging als volgt omschreven:

Het doel van de vereniging is de instandhouding en - zo mogelijk - verbetering van de vogelstand en zijn leefmilieu in de Zaanstreek en daarbuiten.

De vereniging tracht deze doelstelling te bereiken door de activiteiten die staan omschreven in artikel 3 van de statuten:

- a) het bevorderen van de naleving van bepalingen en voorschriften op het gebied van de bescherming van de vogelstand;
- b) het maken van propaganda ter verbreiding van de vogelbeschermingsgedachte;
- c) het verwerven van steun bij overheden, corporaties en particulieren voor de verwezenlijking van gemeld doel;
- d) alle andere wettige haar ten dienste staande middelen, welke voor het doel van de vereniging bevorderlijk kunnen zijn, e.e.a. in de ruimste zin des woords.

3. Bedreigingen van de vogelstand

Steeds zal vastgesteld moeten worden welke vogelsoorten in de Zaanstreek bedreigd worden of mogelijk bedreigd gaan worden. Vervolgens moet de oorzaak van de bedreiging worden opgespoord en bestreden, met maatregelen om de vogelstand te behouden of zelfs te verbeteren.

Bedreigingen zijn er op vele niveaus, zoals bijvoorbeeld:

- a) Het overheidsbeleid kan een bedreiging zijn als het o.a. gaat om het wijzigen van bestemmingen van (natuur-)gebieden t.b.v. bijvoorbeeld moerasvorming, het inrichten van baggerdepots, het aanleggen van wegen, fietspaden, hoogspanningsleidingen, gasleidingen, vuilnisbelten, jachthavens, campings, etc.
- b) Een gemeente, die in voor de natuur waardevolle gebieden bijvoorbeeld woningen wil bouwen, windmolens wil plaatsen of industriegebieden wil aanleggen.
- c) Een woningbouwvereniging, die besluit renovatie- of herstelwerkzaamheden uit te laten voeren, daar waar bijvoorbeeld zwaluwen nestgelegenheden hebben.
- d) Een huiseigenaar die de zwaluw- of spreekwennesten aan de gevel of onder de dakpannen niet duldt.
- e) Verstoring van broedvogelgebieden en/of het molesteren van nesten.

Nieuwe bedreigingen kunnen op ieder moment ontstaan. Dit houdt in, dat de vereniging voortdurend alert moet blijven ten aanzien van mogelijke negatieve ontwikkelingen in en om de Zaanstreek, als het gaat om de bescherming van vogels en hun leefgebieden.

4. Maatregelen

Bij het opstellen van de beleidsvoornemens is onderscheid gemaakt tussen *indirecte en directe maatregelen*.

Met *indirecte maatregelen* wordt bedoeld het beïnvloeden van o.a. het overheidsbeleid en de publieke opinie. Helaas kan de vereniging slechts trachten te beïnvloeden en is succes mede afhankelijk van derden. Onder *directe maatregelen* wordt verstaan het helpen van vogelsoorten en/of hun leefgebieden. Met deze directe maatregelen kan de vereniging zelf actief handelen en is het mogelijk bij voldoende inzet succes af te dwingen.

4.1 Indirecte maatregelen

4.1.1 Beleidsvoornemens

Eén van de belangrijkste bedreigingen voor de vogelstand in en om de Zaanstreek komt voort uit het rijks-, provinciaal- en gemeentebestuur en heeft in veel gevallen betrekking op de problematiek inzake de Ruimtelijke Ordening (planologie): het wijzigen van bestemmingen van gebieden, met voorbijgaan aan de vogelbeschermingsgedachte.

Voortdurend zal dan ook getracht moeten worden het rijks-, provinciaal- en gemeentebestuur m.b.t. de ruimtelijke ordening positief te beïnvloeden.

De vereniging dient een actieve controle uit te oefenen op (voorgenomen) activiteiten of werkzaamheden, die door en met goedkeuring van de provincie of de gemeente plaatsvinden en op enigerlei wijze de vogels bedreigen. Deze activiteiten of werkzaamheden dienen te allen tijde door de vereniging getoetst te worden aan de geldende regelgeving of voorschriften!

Het spreekt welhaast voor zich, dat activiteiten of werkzaamheden die niet met goedkeuring van de provincie of de gemeente plaatsvinden, ook onder deze controlerende activiteiten van de vereniging vallen.

De vereniging zal zich inspannen om de publieke opinie, de specifieke groeperingen (o.a. jagers en boeren), instanties (o.a. woningbouwverenigingen) en de jeugd meer voor haar ideeën m.b.t. de vogelbeschermingsgedachte te interesseren.

Kortweg kan worden gesteld, dat de vereniging zich t.a.v. de indirecte maatregelen voor de bescherming van vogels in de Zaanstreek het volgende ten doel stelt:

- a) **positieve beïnvloeding van het rijks-, provinciaal- en gemeentebestuur.**
- b) **positieve beïnvloeding van de publieke opinie.**
- c) **meer interesse en begrip kweken bij specifieke groeperingen, instanties en jeugd.**

4.1.2 Mogelijkheden

Het rijks-, provinciaal- en gemeentebestuur kan positief worden beïnvloed door deelname aan verschillende vormen van overleg met o.a. de gemeente en natuur- en milieuorganisaties.

Beïnvloeding is tevens mogelijk door het voeren van specifieke acties en protesten.

Voor het beïnvloeden van het overheidsbeleid en de publieke opinie, alsmede voor het interesseren van specifieke groeperingen, instanties en jeugd kunnen de volgende middelen worden aangewend:

- het geven van voorlichting en lezingen;
- het organiseren van excursies;
- het organiseren van cursussen en lezingen al dan niet ondersteund met audiovisuele middelen;
- het verzorgen van publicaties in het verenigingsblad;
- het verzorgen van publicaties in dag- en weekbladen;
- het verspreiden van algemene of specifieke folders;
- het organiseren van tentoonstellingen;
- het opstellen van infopanelen;
- het uitgeven van avifauna's.

Om bestuurders van de noodzaak van bescherming van vogels te overtuigen, zijn er telkens weer keiharde gegevens uit tellingen en inventarisaties nodig. Het is van groot belang deze gegevens jaarlijks nauwkeurig en systematisch te verzamelen, te registreren en te analyseren.

4.1.3 Bestaande activiteiten

Deelname in overleggen

Namens de vereniging wordt door leden van het bestuur of (met machtiging van het bestuur) door leden van de vereniging deelgenomen aan verschillende vormen van overleg in commissies of werkgroepen op gemeentelijk, regionaal, provinciaal of landelijk niveau.

Excursies, lezingen en de cursus Vogels Herkennen

In najaar, winter en voorjaar worden diverse excursies en lezingen (contactavonden) voor leden georganiseerd. Bovendien wordt er tweemaal per jaar een lezing georganiseerd voor leden, donateurs en andere belangstellenden. Bij voldoende belangstelling organiseert de Pers- en Propaganda Commissie jaarlijks de cursus Vogels Herkennen. Op verzoek van derden kunnen lezingen, presentaties en fototentoonstellingen worden verzorgd.

4.1.4 Te ontwikkelen activiteiten

Het streven van de vereniging is dat voor alle daarvoor in aanmerking komende gebieden een afzonderlijke gebiedsgerichte werkgroep wordt gevormd, voor zover in het betreffende gebied al niet een organisatie of werkgroep werkzaam is die (*mede*) de vogelbeschermingsgedachte tot doelstelling heeft. Daarnaast is het streven dat er voor specifieke onderwerpen, denk aan bijvoorbeeld oeverzwaluwen en nestkasten, ook werkgroepen worden samengesteld.

4.2 Directe maatregelen

4.2.1 Beleidsvoornemens

De directe maatregelen kunnen zich richten op het beheren, verbeteren of inrichten van biotopen. Hierdoor is het mogelijk de in een bepaalde biotoop voorkomende vogelsoorten in stand te houden of de stand te verbeteren. Het als vereniging zelf in beheer nemen van daarvoor in aanmerking komende gebieden wordt vanwege de omvang van daaraan verbonden werkzaamheden en verantwoordelijkheden als niet realiseerbaar geacht. Bovendien zijn binnen de provincie verschillende organisaties werkzaam die veel beter geoutilleerd zijn voor dit werk, zoals Landschap Noord-Holland, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer.

De activiteiten zullen zich daarom voorshands beperken tot het adviseren en (waar nodig en mogelijk) incidenteel dan wel structureel behulpzaam zijn van beheerders en eigenaren van terreinen bij het beheer van die terreinen, op een wijze die ten goede komt aan de vogelstand. Bij dit laatste vervullen met name de gebiedsgerichte werkgroepen een belangrijke (ondersteunende) rol.

Ook het door de vereniging aankopen van gronden of het verstrekken van een financiële bijdrage daar in, behoort tot de mogelijkheden. Het daarna eventueel overdragen van het eigendomsrecht aan hiervoor geschikte en bereidwillige instanties of organisaties vindt slechts plaats onder het afsluiten van een beheerovereenkomst, waarin de vereniging voorwaarden stelt aan het door de nieuwe eigenaar te voeren beheer van het terrein.

Daarnaast kunnen de directe maatregelen zich richten op individuele, bedreigde vogelsoorten.

Kortweg kan worden gesteld, dat de vereniging zich t.a.v. de directe maatregelen voor de bescherming van vogels in de Zaanstreek het volgende ten doel stelt:

- a) het, zodra noodzakelijk en realiseerbaar geacht, ontwikkelen en/of beheren van biotopen;
- b) het aankopen van gronden;
- c) het op korte termijn te hulp schieten van individuele, bedreigde vogelsoorten;
- d) het (doen) ondersteunen van beheerders en eigenaren van gronden bij een vogelstand bevorderend terreinbeheer.

4.2.2 Mogelijkheden

Om op een snelle en adequate manier hulp te kunnen bieden aan de vogelsoorten die landelijk of regionaal achteruit gaan, zal de aandacht gericht worden op het vervaardigen, aanbrengen en controleren van nestkasten en kunstnesten of het anderszins creëren of beschermen van nestgelegenheid. De praktijk heeft bewezen dat – wanneer uitsluitend het niet voldoende aanwezig zijn van nestplaatsen de beperkende factor is – het snelst succes geboekt kan worden met het bieden van nestgelegenheid in de juiste omgeving.

Om tot een verantwoorde keuze en prioriteitenstelling van te beschermen vogelsoorten te komen, heeft het bestuur een aantal criteria opgesteld. Deze luiden

- a) het dient te gaan om een landelijk zeldzame soort;
- b) het dient te gaan om een lokaal zeldzame soort;
- c) de stand van een vogelsoort gaat achteruit;
- d) er is een redelijke kans op succes.

4.2.3 Bestaande activiteiten

Het bestuur wordt bij de uitoefening van zijn taken in het kader van de directe maatregelen bijgestaan door de commissies en werkgroepen bedoeld onder punt 4.3.2.

4.3 Organisatie

4.3.1 Organisatie

Een voorwaarde om de genoemde doelstelling en activiteiten te kunnen realiseren, is een sterke organisatie. Hierbij moet niet in de eerste plaats gedacht worden aan toename van het aantal leden, maar meer aan vergroting c.q. verdieping van de kennis van het bestuur en de leden op tal van gebieden en aan een goede structuur van de organisatie.

4.3.2 Commissies en werkgroepen

Duidelijk mag zijn dat de realisering van doelstelling en activiteiten van de vereniging niet haalbaar is indien het bestuur niet wordt ondersteund door tal van actieve leden. Daarom wordt het bestuur bij de uitoefening van zijn taken en het treffen van de vorenbedoelde indirecte zowel als directe maatregelen bijgestaan door verschillende commissies en werkgroepen.

De doelstelling en omschrijving van de taken van deze commissies en werkgroepen – zoals door het bestuur vastgesteld (of nog vast te stellen) – zijn op de website bij de verschillende werkgroepen terug te vinden.

Een goede communicatie tussen het bestuur enerzijds en de commissies, werkgroepen en deelnemers aan overleggen anderzijds, is van vitaal belang voor het welslagen van de diverse activiteiten.

Tenslotte dient zich nog de vraag aan hoe alle eerder genoemde activiteiten te realiseren zijn. Die realisatie is afhankelijk van de bereidheid van zeer veel leden – ook buiten het verband van werkgroep of commissie – hun steentje bij te dragen!

Het belang van de genoemde maatregelen en activiteiten voor de vogels in de Zaanstreek is zeer groot. Zonder de inzet van de leden zijn de diverse reeds ontplooid, in ontwikkeling zijnde en nog te ontwikkelen initiatieven niet mogelijk en kan de vereniging de oorzaken van de achteruitgang van vogels en hun leefomgeving in de Zaanstreek niet adequaat bestrijden.

Aldus vastgesteld in de algemene ledenvergadering van 20 april 2010 en geactualiseerd in de bestuursvergadering van 9 oktober 2020

Wormerveer, 9 oktober 2020

de voorzitter

(Bernard Ebbelaar)

de secretaris

(Ico van Dijk)